

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Răscoala țăranilor și stăpânitorii noștri.

În Țeara-Ungurească, pe Șesul-cel-Mare și în ținuturile învecinate, de mai multă vreme este mare nemulțumire între țăranii unguri. Vara trecută n'au voit să secere la domni, zicând, că li-se dă prea puțin câștig după muncă, ear' acum a izbucnit o adevărată răscoală în comitatul Sabolciu și în ținuturile marginase cu el.

Ceea-ce-i îndeamnă pe țărani a se răscula este lipsa și sărăcia cea mare, ce se lățește peste tot locul. Și ne pare bine, că nu țăranii noștri au ajuns la o așa mare lipsă, ci chiar țăranii unguri sunt aceia, cari s'au răsculat, încât deregătorii și gendarmii nu mai răsbesc cu ei și a trebuit să ese pe sate miliția, ca să facă liniște.

În urma lipsei și sărăciei se lătesc mult și învățăturile socialiste, așa că în unele părți oamenii nu se mulțumesc cu ridicarea plății de muncă, ci fac planuri de a împărți între sine moșile mari, domnești. Aceasta firește nu se poate întâmpla, căci ar trebui să se strice mai întâiu toată rânduiala acestei lumi și să se croiască o altă rânduială, despre care noi nu putem ști, că mai bună ar fi ca cea de acum, sau mai rea.

Destul, că stările din Sabolciu și din alte părți ale Ungariei, ne arată, că

lipsa și sărăcia țăranilor a ajuns la culme și în urma ei se lățește nemulțumirea și socialismul, care-i împinge pe oameni la răscoală.

Eată unde am ajuns sub stăpânirile ungurești, ce s'au perindat de 30 de ani încoace: la lipsă și sărăcie, căci se nu gândim, că numai în Sabolciu și pe Șesul-Ungariei este lipsă și miserie, ci este ea și pe la noi. Sau nu vedem, cum țăranilor noștri și peste tot lucrătorilor de pământ le merge rău și dau înderēt an de an, așa că sunt siliți a se îndatora pe la bănci, ca să poată răsbli cu multele biruri și cheltueli? Sau nu știm, că Rutenii în ce lipsă mare se află, încât sunt amenințați a perli de foame? În toate părțile sunt plângeri și văierări de sărăcie.

Și de nou o susținem, că vina la această sărăcie este stăpânirea ungurească. Eată pentru-ce? Când acum treizeci de ani au ajuns la putere Ungurii, în sumeția lor au voit să se ridice deodată alătura cu statele culte și bogate din Apusul Europei. Și an de an au cheltuit din banii țerei sume mari pentru teatre, opere, muzee și alte așezăminte de aceste, apoi au ridicat o mulțime de deregători, în cari s'au pus aproape numai Maghiari, cu plăți bune, și afară de aceste s'au cheltuit mulți bani pentru nebuna idee de maghiarisare. Toate aceste au absorbit multe paral., cari s'au scos aproape numai pe pe spatele economilor, căci la noi economia e cel dintăiu și cel mai

însemnat ram de câștig. Pe când în alte țeri e dezvoltată industria (meseriile) și negoțul, încât ele sunt un izvor bun de câștig pentru stat și pentru cetățeni, la noi fiind aceste rămase înderēt și puțin dezvoltate, totul se razimă pe venitul pământului. Pământul trebuie să susție statul, cu droaia lui de deregători, armata, așezămintele de lux ale Maghiarilor și pe lângă aceste trebuie să hrănească și pe proprietari și muncitori. Ei, să vede, că pentru toate aceste venitul scos din pământ nu ajunge și aci-i izvorul sărăciei.

Conducătorii Ungariei ar trebui să vază aceasta și să mai cruțe din cheltuieli, apoi să se silească a desvolta meseriile, industria de fabrici și negoțul, ca să fie și aceste izvoare de bogăție. Așa ar fi trebuit să facă până acum și numai în măsura înaintării în bunăstare a poporului, să cheltue pentru lucruri de lux și deregării din seamă în afară. Așa ar trebui să facă acum, când răul și-a ajuns culmea, căci lipsa și sărăcia nu se poate vindeca nici cu gendarmi, nici cu miliție.

Ar trebui conducătorii să-și mai lase din sumeție și să se intereseze și de soarta poporului, căci în urma urmelor, el e „talpa țerei”. Dar' pe stăpânitorii de acum ai Ungariei nu-i credem a fi în stare să vindece din rădăcină răul, să puie capăt lipsei și sărăciei, care zi de zi cuprinde tot mai mult loc.

FOIȚA.

Povestea lui Bogdan Dragoș Vodă și a bourului.

(Urmare).

Închisoarea Brandei era într'un turn al cetății pe malul Siretului. Era o zi posomorâtă; norii se purtau de vânt încoace și încolo. Soarele acum se ascundea după nori acum se iția puțin; câteva din ale lui raze slabe se furișau din când în când printre norii ce se plimbau în față și străbăteau, par'că cu de-a sila, până dinaintea miciei ferestri a închisoarei Brandei. În închisoare o mică găzornică licăria dintr'un ungher, un pic de lumină mchorită. Branda sta pe o laviță de scânduri, cu capul plecat între mâni, îngândurată și plină de amar și de venin; nu mai plângea, ci un zimbet fără de veste se furișă pe buzele ei; o scânteie de veselie îi veni, ca la copiii cei mici prin somn; fața-i galbenă de necaz se însenină puțin, căci deși

trupul îi era ca într'un mormânt, însă mintea îi sburase departe la ai sei părinți. Jucăriile din copilărie, iubirea și îmbrățișarea părinților ei, mulțumirea și fericirea din trecut, logodna, plecarea din casa părintească, veselia cu care a plecat, visul de a fi Doamnă, toate aceste gânduri se plimbau prin mintea sa. Era mulțumită, zimbă, era fericită, însă visa; se trezi tot pe așternutul de suferinți, nu știa ce se creadă: miseria ce o încunjoară era vis ori ceea-ce visase era adevărat? dar' se trezi de-a binele, buimăceala fugi, când privirea îi alunecă pe coroană și alte frumoase și strălucitoare podoabe, ce-i trimisese Haroboe. Cu dispreț se uită la ele, își acoperi ochii cu vëlul dat de maică-sa, apoi, făcându-și cruce, sărută cruciulița ce purta în sin atirnată de gât și se rugă lui Dumnezeu ca să-i ajute să moară creștină și cinstită. Se hotărî ca atunci când va fi scoasă din închisoare, să se asvîrle, de pe puntea ce ducea dela turn la cetate, în apa Siretului, ca măcar undele lui să-i ducă fărâmurile trupului spre țărmurile patriei sale. Se sculă de pe lavița pe care zăcea; se duse

într'un ungher, cel mai dosnic al temniței, și aici pe o lespede de peatră își scrisese numele și familia, istoria sa, un rămas bun către iubitul seu mire, precum și dorința sa ca undele Siretului să aibă parte de al seu corp și se-l ducă în țeara iubiților sei părinți: apoi adormi un somn ușor, ca-și-cum și-ar fi pus la cale toate treburile.

Negrilă se duse tocmai în acest moment la închisoare, ca să mai sfătuiască pe tinăra fată și să o înduplece a fi mai blândă și a se supune norocului și prin urmare dorinței lui Haroboe de a-i fi lui soție și a lua și ea parte la mărirea de care se bucura el. O găsi ațipită; nu-i strică liniștea, ci cercetă încoace și încolo prin locurile tăiuce ale închisoarei, ca un bun paznic și credincios stăpânului seu. Deodată dă peste peatra pe care Branda își scrisese viața și testamentul. Încămenit moșneagul Negrilă la vederea acestora, nu-i venia să creadă cele-ce cetia; el cunoștea pe Șușman și pe Branda după nume, știa de logodirea ei cu Bogdan, aștepta să audă de ziua în care trebuia să se sërbeze

„Răscoala Românilor“. Din *Albă-lulia* ni-se scrie, că dl avocat *Rubin Patifa*, a început proces de presă împotriva ziarului *Budapesti Napló* pentru o corespondență, în care se zice, că ar fi găzduit în casă o adunare secretă, și că a împărțit proclamații revoluționare.

Vom vedea acum ce vor face Jidovașii clevețitori dela numita foaie.

Mustrare de conștiință. În ședința de Luni a dietei, deputatul guvernamental *Rohonczy* a făcut o mărturisire senzațională. Vorbind despre sărăcia din țeară și despre răscoalele socialiste *Rohonczy* a spus între altele următoarele:

„Noi domnii suntem răspunzători pentru starea țărănimii, nu alții. Noi am pierdut încrederea națiunii. Eu am primit 5000 fl. spre scopuri de alegere. Fiecare a primit. Partidul acesta a dat trei milioane pentru alegeri“.

Rohonczy cere ca deputații să dea sumele acestea poporului, pe care l-au cumpărat și care acum sbiară după pâine.

„*Wiener polit. Nachrichten*“ și *maghiarisarea numelor.* *Kleser*, cunoscutul scriitor neamț, scoate dela 1 Ian. încoace în Viena o foaie cu titlul de mai sus. Foaia are menirea să informeze presa și cercurile politice despre întâmplări.

Despre maghiarisarea numelor de comune, eată ce scrie această foaie:

„Trebuie să iai la mână o mapă a Ungariei spre a înțelege întreaga brutalitate a acestei hotărâri parlamentare. În nici o carte de școală, pe nici un plan de scrisoare, în nici o dezbateră a vr'unui consiliu comunal, în nici o matriculă nu mai este iertat ca orașul, localitatea, hotarul slovac, rutean, românesc, sârbesc sau nemțesc să fie numite cu vechiul lor nume; Maghiarii vor găsi altele, noue. Teritoriile naționale omogene, cum este cel românesc în Ungaria răsăriteană, cel nemțesc al Săsimii din Transilvania, sau cel din Zips, Bănat și la hotarele apusene (austriace), cum este cel sârbesc la mează-zi, cel slovac și rutenesc la mează-noapte, în cari n'a fost nici-odată vr'un Maghiar de baștină, unde nici un om nu vorbește și nu pricepe ungurește, — au să fie schimbate, și numele istorice ale localităților au să fie oprite, întrebunțarea ei pedepsită!...“

Revisuirea legii de presă. E vorba să se revizuiască, adică să se schimbe legea pentru foi.

Atât în dietă, cât și în adunările de comitat și orașe vorbesc mulți, că față cu agitațiile socialiste nu rămâne altceva de făcut, decât să restringă libertatea presei. Astfel a vorbit în senatul orașului Budapesta baronul *Pronay Dezső*.

† Aurel Suciu.

O știre tristă am primit săptămâna aceasta dela Arad. *Aurel Suciu*, avocat și membru în comitetul național, care a suferit temniță pentru „Memorand“, a răposat după lungi și grele suferințe, lăsând în jale adâncă pe tinera sa soție, o mică copilă, numeroase rude și pe toți câți l-au cunoscut.

Aurel Suciu a fost un Român verde, un harnic apărător al cauzei naționale și a lucrat și pe teren bisericesc, ca deputat la sinodul din Arad și la congresul bisericesc.

În procesul Memorandului a fost osândit la 1½ an și a suferit pedeapsa în *Vaț*. Când a mers în temniță era deja bolnav și aici boala i-s'a îngreunat și mai mult. Eșind din temniță nu s'a mai putut ocupa cu treburi obștești, căci durerile boalei l-au copleșit.

Distinsul Român a răposat în Arad Duminecă, în 14 Februarie c., în vîrstă de 45 de ani. Înmomentarea a fost cu mare pompă, în 16 Februarie c.

Despre moartea lui a dat anunțuri de moarte familia și banca „Victoria“ din Arad, al cărei întemeietor și avocat a fost răposatul.

Fie-i odihna de veci lină, precum pomenirea neuitată îi va fi la poporul românesc.

căsătoria, deci rămase ca trăsnet în fața celor-ce descoperi. Tot corpul i-se infurnică; părul i-se sbrîl pe cap, pielea i-se încrețl, sângele s'vîcna în ale lui vine îmbătrânite; în inima lui sentimentul românesc și iubirea pentru Români își făcu loc tot mai adânc; din nou izbucni în al seu suflet ura neîmpăcată împotriva Tătarului păgân și răpitor. Gândul mântuirii neamului românesc de dușmani, prin mântuirea logodnicei-lui Bogdan, îi fulgeră prin minte; se hotărî să scape pe Branda chiar cu primejdia vieții lui. Timpul era scurt; a doua zi trebuia să fie nunta lui Haroboe cu Branda. *Negrilă* se gândi numai decât la fiul seu Gramen pe care îl cunoștea de viteaz, hotărît, bun Român și ascultător, însă îl credea departe; nu știa că Gramen mai de mult încă se îngrijă de soartea nefericitei slave. Soarele era la toacă, *Negrilă* eșl din închisoare trist și gânditor; cugetă cum mai repede să găsească pe Gramen, căci nu era vreme de pierdut. Cum mergea cu capul în pământ, eată-i deodată față în față; își ațintiră ochii unul la altul, tatăl și fiul;

nici o vorbă nu-și ziseră; același gând îi muncia; mântuirea slavei. Nici-odată gândul tatălui *Negrilă* nu s'a potrivit așa de bine cu gândul fiului seu Gramen. *Negrilă*, aspru și posomorît, n'a dat voe nici-odată fiului seu să zică măcar o vorbă împotriva ordinelor stăpânului Haroboe, acum însă se înțeleseră din ochi că trebuie călcată porunca Tătarului, că trebuie mântuită din robie logodnica lui Bogdan; își spuseră unul altuia planurile; se înțeleseră.

Soarele apunea, auritele lui raze mai luminau numai creștetele munților și ale dealurilor celor mai înalte; vre-o două-trei blânde raze băteau drept în ferestruia închisorei Brandei și trecând printre împleticitele-i grații, sărutau obrazul gingașei slave; nefericita fată privi la ele până ce-i dispărură și-și luă cea din urmă „bună ziua“. În închisoare amurg nu se mai făcu, ci deodată cu sfințitul soarelui, umbrele nopții o cuprinseseră; Branda căzu în genunchi și-și petrecea cele din urmă minute ale vieții, rugându-se bunului D-zeu. Deodată aude niște pași rari și apăsăți că se

Răscoala țăranilor socialiști.

Nemulțumirea, ce de mai mult timp dăinuște între țăranii de pe *Alföld* și din ținuturile învecinate, a erupt acum de curând în o cruntă răscoală. Învățăturile socialiste, lățite prin foi socialiste, cum e *Földművelő* („Agricultorul“) etc. și prin ațitatori, au făcut pe țăranii să de-nege supunerea deregătorilor și legilor și să iee o poziție dușmănoasă. Știrile, ce vin din părțile răscolate, sunt zi de zi tot mai îngrozitoare. Centrul turburărilor e comitatul *Sabolciu*, de unde mișcarea se lățește în toate părțile, cu toate-că s'au trimis gendarmi și miliție pe satele răscolate.

Eată unele știri despre răscoală:

Sânge și foc!

Cuibul răscolăților din *Szabolciu* e cercul *Bodrogköz*. Aici revoluția e declarată fățiș și mereu ia întinderi amenințătoare. Agitatorii sînt numeroși și lucră-cu zel mare și cu îndrăzneală nemaipomenită, avându-și oșmeni în toate comunele învecinate.

La *Kis-Tárkány* socialiștii au atacat și au bătut până la sânge pe primar.

În *Agárd* au fost și mai năprasnici. Au aprins casa primarului deasupra gendarmilor cari se aflau în lăuntru. Gendarmii de-abia au putut scăpa pe ferastră.

În *Nyiregyháza* vre-o 60 de socialiștii au atacat în 14 Febr. casa comunală, cerând eliberarea câtorva tovarăși, cari fuseseră arestați. A fost numai un noroc al întâmplare, că sânge nu s'a versat.

Vicespanul *Sabolciului*, care nu vrea să recunoască turburărilor caracterul socialist, ci zice că sînt „simple bande de jefuitori“, a luat grabnice măsuri de a recuira miliție. Din *Cașovia* un batalion întreg a sosit la *Bodrogköz*. Pe lângă asta vicespanul a dispus, ca în toate comunele să selipească așfuri, prin cari sub grele amenințări face luătoare aminte populația să nu asculte de agitatori și de tăciunari.

Îndreaptă spre închisoare; se înfioră, căci își cunoștea că sînt ai moșneagului *Negrilă*, care venia ear' s'o sfătuească și s'o ademenească spre supunere și ascultare; intră bătrânul *Negrilă*; figura lui blândă și cuvioasă; vorbele-i și mai dulci și sfaturile bătrânești și înțelepte, n'au putut intru nimic să schimbe oțșleala întipărită de necazuri, în fața slavei, fără să știe ea că bătrânul cu care vorbește va călca acum pentru întâiași-dată porunca, numai pentru ea și pentru iubirea de neamul românesc. El însă nu-i spuse deodată că voește a o mântui din ghiarele Tătarului, ci mai întâiu îi spuse pregătirile ce le-a făcut Haroboe pentru nunta și că în revărsatul zorilor va fi luată de acolo și dusă în cetate; o întrebă apoi dacă s'a pocăit și dacă se supune soartei. Ea făgădui că se supune, ceru însă să nu fie îmbrăcată în hainele ce i-s'au pregătit, ci în hainele ei românești date de mama sa. La auzul acestor vorbe bătrânul *Negrilă* se cutremură, înțelese că desnădejdea a cuprins sufletul fetei; o luă de mână, o duse la peatra din ungherul unde ea își scri-

Toate comunele sînt cuprinse de gendarmi și so'dați, pe cari tot bieții oameni au să-și susțină.

La Sátorajja-Ujhely au fost exortati sebaionete zece capi socialiști, cari îndată ce au fost ascuțați la tribunalul de acolo, — au fost aruncați în temniță.

Ciocniri cu armata.

Știri oficiale vestesc, că pe cînd un batalion de infanterie comandat pentru comuna Czigánd era să intre în comună, — *poporația a erupt cu mic cu mare în răscoală, și înarmată cu coase și alte unelte s'a opus intrării armatei.*

Soldații au trebuit să-și deschidă drum cu baionetele.

Țeranii au pîtruns cu puterea în biserică și trăgeau meru clopotele, pentru-ca în acest chip să alarmeze satul și să-și ridice întreg la revoluție.

În fine o adevărată luptă s'a încins între poporație și armată. Opt țerani au rămas răniți.

Starea a devenit și mai gravă, cînd s'a vestit, că țeranii din comuna învecinată Paczin au plecat într'ajutorul răsculaților din Czigánd.

Pentru a se pute înăbuși noue turburări, încă un batalion de infanterie a plecat la Bodrogeköz, ca de acolo să intervină la Czigánd, de va fi lipsă.

Capul revoluției.

De cap al revoluției din Sabolciu e bănuț din partea deregătorilor socialistul V á r k o n y i István din Budapesta... stăpîn al mai multor case mari și al foii socialiste „Földmivelő”.

Politia pestană i-a și făcut severă perchișiție, i-a confiscat toate protocoalele foii și totodată cassa de bani, aceasta sub cuvînt, că banii ar fi adonați de pe la socialiști.

Statar și gendarmi.

Răscoala socialistă a trecut din Sabolciu și în comit. Zemplin. Comisia administrativă a acestui comitat a hotărît să roage guvernul a introduce statarul și a lua măsuri aspre contra foii socialiste „Földmivelő”.

De altă parte stăpînirea a hotărît a sporî numărul gendarmilor nu cu 400, cât a

incuviințat dieta, ci din pricina tulburărilor socialiste, va urca numărul cu 800.

Astfel Ungaria, care și până acum avea 7200 de gendarmi, se va pute fîl de aci înainte cu 8000.

Stăpînitorii din Pesta cred, că cu gendarmii vor potoli răscoala.

Noue ciocniri.

Cu datul de 15 l. c se vestesc noue ciocniri cu gendarmii și cu armata. În Kisvárda țeranii socialiști au ridicat baricade și au atacat pe gendarmi, cari abia puteau să se apere de furia poporului.

În Mandoc un husar a tăiat mîna unui socialist. Aceasta a ațîțat atît de mult pe oameni, încît au început un foc aspru din revolvere împotriva soldaților.

În comuna Czigánd s'a întîmplat de noue ciocnire între socialiști și soldați. Țeranii au voit se scoată cu sila soldații din sat și i-au atacat. În lupta ce s'a încins au fost răniți 13 țerani și 1 soldat.

În mai multe sate din comit. Sabolciu țeranii socialiști au vestit în scris, că vor ucide pe primari și pe proprietari și vor împărți moșiile între sine.

După știrile mai noue mișcările socialiste se lătesc și în comitatele Zemplin, Pesta, Alba-Regală și între Slovaci. În toate părțile aceste se țin adunări socialiste cercetate.

Măsuri de ale stăpînirii.

Afară de trimiterea gendarmilor și miliției în locurile primejduite, stăpînirea a dat o poruncă, care țintește a oprî adunările de popor. Aname dispune, ca adunări fără înștiințare la deregătorii și incuviințare din partea acestora nu e iertat să se țină, ear' aceia, cari nu dau ascultare acestei porunci și iau parte la adunări neiertate, vor fi pedepsiți cu 15 zile temniță și 100 fl. amendă.

Totodată ministrul Perczel a trimis în comitatul Sabolciu un comisar regesc, pe sfetnicul ministerial Selley, care a și plecat la fața locului.

Maghiarisare cu sila.

De câte-ori Maghiarii sînt luați de scurt că *maghiarizează cu sila*, ei tîgăduesc din rășputeri. Am pomenit și noi, că în mai multe locuri, dar' cu deosebire în Brașov și Sibiu lucrătorii nemaghiari dela gara (stație) drumului de fer au fost provocați de mai marii lor să-și schimbe numele în ungurește.

În afacerea aceasta deputatul sășesc Meltzl a întrebat în dietă pe ministrul Dániel, că adevărat e, că se face silă prin deregătorii, ca deregătorii și lucrătorii să-și maghiarizeze numele? Ministrul a tîgăduit, însă tîgăduind n'a spus adevărul, căci adevărat e că se face silă.

În privința aceasta „Tribuna” a publicat un ucuz, dat învățătorilor de vestitul inspector șovinist de școale din Bihor, Sipos Orbán. În acest ucuz, aducînd la cunoștință, că 3 învățători și-au maghiarisat numele, îndreaptă învățătorilor din comitatul Bihor, următoarele vorbe, în fel de *dorință-poruncă*:

Totodată dau expresiune nădejdei și așteptării mele, că pîdele patriotice, cari nu vatemă nici convingerea religioasă, nici nu ating interesele limbei de mamă, ci dau numai dovadă despre ridicarea simțămîntului patriotic, — le vor urma cât mai curînd și învățătorii, cari mai au încă conuime, (poreclă) cari nu sînd pe ungurește; pentru-că altfel, spre cea mai mare a mea părere de rău, ar trebui să mă încredințez, că respectivii nu au voința și curajul de lipsă ca să dea *dovezi neîndoioase* despre alipirea lor la patria maghiară.

Cînd te provoc și pe d-ta să înaintezi și mai departe cu bunăvoință *nisuița patriotică arătată*, am rămas cu salutare.

Oradea-mare, 25 Ianuarie 1898.

Sipos Orbán, inspector reg. de școale.

Și totuși mai zic, că nu fac silă deregătorilor să-și lapede numele străbun și să-și renege părinții...!

Și totuși ministrul spune în chip neadevărat, că nu se face silă cu maghiarisarea...! — Rușine!

sese testamentul. Tremurînd și cu vocea stînsă îi spuse aceste cuvinte:

„Doamnă a Românilor! Ciasul scăpării tale a venit, știi că și eu sînt Român, pătîmirile și lacrimile tale sînt mai puternice decît ferul tiranului ce mă amenință. Eu și fiul meu am pus la cale a te mîntui astăzi. Această peatră pe care tu i-ai scris testamentul este poarta scăpării tale. Un drum pe sub pămînt, nimînui, decît mie cunoscut te va scoate afară din cetate pe celalalt mal al Siretului și de acolo prin căi ascunse peste munți în țeara Maramureșului”.

Bucuria și grija se zugrăviră pe fața Brandei; nu-i venia a crede de adevărate cele-ce-i spunea bătrînul, le credea amăgiri; deodată însă spărî și Gramen, care nu mai văzuse pe Brarda de cînd ea fusese răpită; el aduse și pentru dînsa un rînd de haine tătărești. Negrilă luă pe Gramen, fiul seu, de mînă, îl duse dinaintea petrei pe care ea își scrisese testamentul; îl cetî; cuprinsul scrisorei ca un fulger săgetă inima tînrului Gramen. Bătrînul zise:

„Fiecare din noi avem câte o datorie; tu a o mîntui cu fuga, eu prin rămînere pe loc, derînd ca cu puținele zile ce mi-au rămas să rescumpăr fericirea Dcnnitorului românilor. Dumnezeu Românilor, ce în mijlocul furtunilor a păstrat pe poporul seu, teferi vî va păstra și vî va duce la locul dorit. Humă, vechiul meu credincios, care ca și mine pîrge a sa familie perdată, va fi vouă părinte în astă fugă până la Maramureș. El vî așteaptă cu doi cai iuți și voinici și va fi vouă conducător, ear' tu vei fi așărător cinstei și vieții Doamnei noastre. Te jur în numele celui Atotputernic, sub a cărui pază te dau, să fii cu credință”.

Tînrul cîzî în genunchi și jură în fața tatălui seu că-i va ascultă cuvîntul.

Brarda se îmbracă repede cu hainele ce i-au fost adus, își luară rămas bun dela Negrilă. Acesta îi binecuvîntă și le zise — Pas sănătos, — ridică peatră și fugarii intrară în calea subpămînteană; peatra se răsturnă la loc; nu trecî mult și fugarii sunară din corn de ceealaltă parte ca semn de scăpare. Bătrînul Negrilă cîzî în genunchi, rugîndu-se

lui Dumnezeu a-i pîzi pe dînsii de rele, ear' lui să-i dea putere să rabde casele la care era să fie pus de Haroboe. Pe cînd Humă, Gramen și Brarda fugiau călări pe poteci necălcate de picior de om, Tătarul se ducea în fruntea unui alaiu sălbatic spre turnul unde știa că-i închisă Brarda, comoara sufletului seu, ca s'o scoată de acolo și să sărbătorească nunta mult așteptată. Cînd colo în fuchisoare găsi pe Negrilă în genunchi sprijinit de o cruce, rugîndu-se. Mânia și turbarea păgînului fu nemăsurată, se repezi să sfășie în bucăți pe fostul seu credincios; însă se potoli, crezînd că tot prin el va da de urma ei; îl cercetă fel și chip despre fuga fetei, însă la ori-ce întrebare bătrînul răspundea: „Așa a vrut Dumnezeu”.

Căntă prin toate ungherele și dede peste porțița tainică. Cînd i-se explică de unul din curteni scrisul de pe peatră, furia lui deveni și mai mare, aflînd ce odor i-a scăpat din mîni; dede alarma ca de rășboiu; s'ngur se încinse cu sabia și pleră s'o găsească. (Va urma).

Din „Albina”.

N. I. Ciocan.

SCRISORI.

Producția sodalilor noștri.

Sibiu, 14 Febr. n.

Stimate Dle Redactor!

Duminecă seara s'a ținut în sala dela „Gesellschaftshaus” producția și petrecerea Reuniunii sodalilor noștri de aici, cu programul publicat, și luând parte un număr mare de public, între care mulți inteligenți. Voiu să vă fac un mic raport despre această producție. Mai înainte de toate amintesc, că petrecerea sodalilor a avut, ca întotdeauna, o înfățișare de tot națională, românească; multe costume naționale împodobiau pe d.șoarele noastre și te răpiau cu frumseța lor.

Producția a succes foarte bine și aici trebuie să amintesc, că în privința aceasta are merit mare presidentul de acum, dl *Victor Tordășianu*, care n'a cruțat osteneală și a învins toate greutățile, ce i-au stat în cale.

Producția s'a ținut după programul publicat. Corurile, bărbătesc, de dame și amestecat, sub conducerea harnicului învățător *C. Popa*, au executat cu frumos succes mai multe arți, fiind toate aplaudate și unele repetate.

Aici trebuie să amintesc, că are merit deosebit în privința învățării și în parte și a întemeierii corurilor, dl *C. Popa*.

După coruri a urmat un cântec solo al dlui *N. V. Ișan*, care a fost predat cu o voce plăcută, încât a trebuit să fie repetat.

A urmat apoi un punct drăgălaș al serei, predarea poeziei lui *Coșbuc* „La oglindă” de către d-na *Margareta Moldovan*, cunoscuta scriitoare de romane și schițe. O fericită idee a avut d-na *Moldovan*, când — dându-și binevoitorul concurs — s'a hotărât să interpreteze (și nu numai să declameze simplu) poezia „La oglindă”. Căci pe cât de puțin efect face declamarea acestei poezii, pe atât de mare a fost succesul interpretării. Îmbrăcată într'un frumos costum țărănesc — care o prindea de minune — d-na *Moldovan* a fost o țărănuță foarte drăguță în rolul d-sale și a interpretat poezia perfect: cu o naturalitate, cu un talent și cu o pricepere în ale mimiceii (ale mișcărilor), care a încântat pe toți. A fost vioros și repetit aplaudată.

Cu aceasta s'a sfârșit concertul și a urmat partea a doua a producției, teatru. S'a jucat piesa teatrală *Rusaliele* de *V. Alexandri*. Piesa s'a jucat de tot bine și a plăcut mult, deși cuprinsul e învechit. Norocul a fost unele potriviri de ocazie minunate, între cari subprefectul arbitrar (solgăbiru...) laudând „liberalismul”... *Gentila* d-șoară *Eugenia Grecu* a dat foarte bine pe soția vornicului și în cântări a dovedit o voce foarte bună, puternică și plăcută. Publicul nu mai conținea cu aplauzele. Cu multă pricepere și-au jucat rolurile domni *D. Axente* (profesorul *Galuscus*), *N. Ișan* (subprefectul) și *G. Poponea*. A făcut haz dl *P. Imbăruș* ca gendarm, deși numai apărea pe scenă și spunea câte 2—3 vorbe. Domnișoarele *Elena Poponea*, *Victoria Nicula* și domni *G. Mocian* și *G. Săsărman* încă au jucat bine.

Pe la 12 ore s'a început dansul, care a durat foarte vial până noaptea târziu.

Publicul, după-cum aud, a fost foarte mulțumit cu producția și petrecerea și în adevăr că bravii sodali și harnicul lor president, sânt vrednici de toată lauda.

Raport.

Petrecere în Șard.

Șard, 10 Februarie n. c.

Onorată Redacțiune!

Duminecă în 6 st n. a. l. c. am fost de față la o mică producție împreună cu joc, ce a aranjat-o senatul școlastic din *Șard* (cott. Albei-inferioare), în localitățile școlii gr.-cat. de acolo, în favorul bibliotecii populare întemeiată acum 4 ani.

A fost o petrecere atât de drăgălașă, atât de veselă, decât — deși cam târziu, — nu mă pot reține, a nu aminti cel puțin în câteva cuvinte succesele ce le a avut atât în privința morală, cât și materială, dorind îndeosebi, ca luându-o la cunoștință și alții, să urmeze exemplului de laudă, și să facă asemenea pentru ajungerea scopurilor bune.

Programa între altele a cuprins o mică dramă într'un act, cu numele „Paza maicei sfinte”, executată de copii școlari cu succes, apoi o declamație, ear' în fine, niște doine cântate de școlărițele române de acolo; toți au fost aplaudați după merite îndeosebi însă au stors admirația publicului cei 12 călușeri mititei, de 12—13, ani cari în vestminte naționale, cu cușma impenată și pusă pe ureche, ear' la picioare cu zurgălaș au jucat „Călușorul” și „Bătuta”, ear' după aceea prinzând pe câte 2 fetișoare de școală la joc, jucară și vre-o câteva jocuri naționale sătenești.

Apoi a urmat jocul, care a durat până în zori. Frumoasă priveliște s'a dat ochilor, văzând pe Românași și Românețe de țeran — cari încă au luat parte în număr mare — învîrtindu-se cu foc, la sunetul mușiciei și printre strigăturile pișcătoare ale flăcăilor.

Nu pot să trec cu vederea două Românețe din Săliște, cari încă au luat parte la petrecere, încântând pe toți cu frumseța naturală, frumseța portului și cu jocul.

În pauză s'au ținut și toaste, între cari amintesc 2, unul rostit de dl *Ioachim Totoian* din Chișfalău, ear' altul de dl *Enea Pop Bota* din Șard, cari au mulțumit senatului școlastic, pentru zelul desvoltat, ear' pe școlari i-au laudat, îmbărbătându-i, ca și pe viitor să se silească a lucra, întru fala națiunii și bucuria părinților.

Dnșii au vorbit scurt, dar' cu simțământ, arătând și prin vorbele ce le-au rostit, grija cea mare, ce le zace la inimă pentru poporul lor încredințat.

Mai amintesc încă și toastele înflăcărâte ale învățătorului *Ioan Dumitrean* din loc, care a vorbit către oaspeți, mulțumindu-le pentru-că au luat parte în număr așa frumușel.

Ear' noi privitorii, cari cei mai mulți gemând sub povara anilor, nu am putut juca, ci am petrecut toată noaptea numai cu privirea și admirarea, din care am avut parte destulă, ne-am depărtat în zori ducând cu noi impresiile frumoase ce ni-le-au câștigat și dându-ne odihnei cu dorința ferbinte, ca bunul Dumnezeu să ne ajute, ca încă de nenumărate-ori să ne putem întruni la atari petreceri cari aduc folos culturii, servesc scopurilor ei, înveselesc sufletul și învăpăiază simțămintele sfinte, ce le nutrim pentru neamul nostru românesc.

Măriuța.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

La câteva zile după aceasta, în 2 Iulie 1504, într'o zi de Marți la 2 ore după amiază, marele *Stefan* închise ochii și trecu în lăcașul cel vecinic după o domnie de 47 ani, 2 luni și 3 săptămâni. Rămășițele pământești ale acestui mare erou fură înmormântate cu mare pompă în mănăstirea *Putna*, în partea dreaptă lângă altar. Pe marginile unei pietre vânete, care e pusă deasupra mormântului, se află o inscripție slavonă, pe care »*Archiva Română*« o dă în această traducție:

»Bine credinciosul Domnul *Ioan Stefan W.*, cu îndurarea lui Dumnezeu Domn al țerei *Moldovei*, fiu al lui *Bogdan W.*, ctitorul și făcătorul acestei sfinte mănăstiri, care aici zace și a trecut la vecinicele locașe la anii dela *Adam 7012* și dela *Christos 1504*«.

Vestea despre moartea lui *Stefan* se lăți ca fulgerul și toată creștinătatea plânse moartea acestui mare erou, căci perduseră pe ocrotitorul și păzitorul cel mai credincios și cel mai viteaz al legilor creștinești. *Moldovenii* însă mai mult îl plânseră și-l jeliră, căci perduseră pe părintele cel bun, viteaz, drept și credincios. Un cronicar vechiu zice: »că plângeau toți locuitorii țerei după *Stefan Vodă* ca după un părinte al lor, că cunoșteau toți, că s'au scăpat de mult bine și apărare. Că după moartea lui îi ziceau Sfântul *Stefan Vodă*, pentru lucrurile lui cele vitejești, care nime din Domni nici mai înainte, nici după aceea nu l-au ajuns“. Ear' *Miron* zice despre *Stefan*: »În a. 7012 (1504) nu mult timp dela întorcerea lui *Stefan* dela *Pocuția* la *Suceava*, fiind bătrân, bolnav și slab, ca unul ce s'a aflat în atâtea războaie, osteneți, neodihni, în timp de patruzeci de ani și mai bine, în toate părțile bătându-se cu toții, și după multe războaie ce a făcut cu mare laudă, a răposat *Marți*, *Iunie 2*. Fost-a acest *Stefan Vodă* om nu mare la stat, mândros și grabnic a vărta sânge nevinovat; de multe-ori la ospete omoria fără judecată; ear' altfel era om întreg la fire, nu leneș și lucrul lui îl știa apăsare tare bine; pe unde nu gândiai, acolo îl aflai. La lucrările de războiu era meșter, și unde era greu să nevoia de însuși să vîra, ca văzându-l ai sei, să nu se îndărătnicească, și pentru aceea rar războiu era de nu învingea și unde îl învingeau alții, el nu perdea nădejdea, că știindu-se căzut jos, să ridica de asupra biruitorului. Pe *Stefan Vodă* l-a îngropat țeara cu multă jale și plângere la mănăstirea *Putna*, care de el este făcută. După moartea lui până astăzi s'a numit *Stefan Vodă* cel bun, nu pentru sufletul lui, că este în mâna lui Dumnezeu, căci el încă a fost om păcătos, ci pentru lucrurile vitejești lui, pe care nimeni din Domni, nici cei dinaintea lui, nici cei după el n'au făcut, nici pe el l-au ajuns. Domnit-a acest *Stefan Vodă* 47 ani, două luni și trei săptămâni«.

Ionescu-Gion.

— Vezi ilustrația. —

Ionescu-Gion este un vrednic și talentat scriitor, având un bun nume în literatura română. El a scris studii și critice literare și teatrale însemnate prin ziarele din București, mai cu seamă în coloanele ziarului »Românul«, apoi a scris mai multe *studii istorice* din trecutul poporului român. Câteva din aceste se află publicate și în »Biblioteca pentru toți« a dlui Müller (nr. 34).

Dînsul, după-cum aflăm, are acum în pregătire o lucrare, care ne interesează mai de aproape și pe noi Români din Ardeal și Ungaria, anume despre rolul Românilor în răsboaiă. În această lucrare dl Ionescu-Gion de sigur, că va scoate la iveală statornicia, curajul și vitejia Românilor, ca ostaș, însuși, cari au fost admirate de atâtea-ori și de străini.

PARTEA ECONOMICĂ.

Grădinile noastre.

În ajunul primăverii aflăm a fi neapărat de lipsă să scriem earăși despre grădini; pentru-că ele pot și trebuie să devină cu timp un izvor de bunăstare pentru poporul nostru.

Starea de față a grădinilor din comunele românești este încă foarte înapoiată. În unele cresc numai buruieni, în altele iarbă și numai în puține legume și pomi; dar' chiar unde se cultivă legume și pomi, nici pe departe nu s'a ajuns acolo, unde trebuie să se ajungă, dacă e să ne mai ușurăm necazurile și lipsele prin înmulțirea isvoarelor de câștig.

Lipsind dela casă legumele și poamele, lipsesc două mijloace foarte însemnate de hrană. Fără legume nu se poate găti o mâncare cum se cade; căci supă — sau ori-ce-zamă din carne — în lipsa morcovilor, țelurului, pătrânjeilor ș. a. nu are nici gust bun și nici acea putere nutritivă, care o are, punând și legume în ea; o tocană sau altă friptură, fără ceapă ori fără curechiu (varză), crastaveți, salată ș. a., sînt necaz, nu mîncări.

Dar' în unele timpuri de peste an, și mai cu seamă în posturi, se mîncă aproape numai legume și acest timp de post, socotind Mercurile și Vinerile, împreună cu toate posturile, fac la o altă peste o jumătate de an. Las' că legumele își au însemnătatea lor și în zilele de dulce, pentru-că carnea, pîpărada ș. a. se mîncă mai cu plăcere, fiind gătite cu legume sau punând lângă ele legume. Dar' nici pentru posturi nu e în destul de pregătire cu legume țeranul nostru, căci afară de fasole și, cel mult, curechiu, alte legume nu mai are la îndemînă. Și dacă măcar aceste le-ar avea din grădinile

proprii (ale sale); se știe însă, că cei mai mulți plugari cumpără curechiul dela străini, fie Sași, Sîrbi, Maghiari ș. a., ear' grădinile lor rămân adesea necultivate.

Cei cu grădini în bună rînduială au legumele de lipsă peste întreg anul. De cum se desprimăvărează au la îndemînă: cioria, sălata, ceapa verde, ridichile de lană ș. a., mai tîrziu crumpele timpurii, fasolea verde, mazărea; apoi crastaveți, călărabele, morcovii, pătrânjeii, țelurul, ardeiul, patlagelele, curechiul ș. a., din cari econoamele harnice își pun și pentru iarnă, ca să aibă până la cele din anul viitor. Cu chipul acesta casa este îndestulată în tot timpul cu legume fel și fel, grădina nu rămîne necultivată și nici bani nu se dau altora pe lucruri, cari se pot prăsi — cum s'ar zice — înainte ochilor;

Cel-ce n'are de aceste trebuie să tîngorească, sau să le cumpere pe bani; dar' omul înțelept și harnic nu lasă să ajungă lucrul la atîta sau — cel puțin — nu pentru mult timp. Căci folosul unei grădini de pomi nu se poate spune. Nu numai că e îndestulată casa unui econom cu grădina de pomi bine îngrijită, ci și mai aduce și câștig prin vînderea poamelor, adesea mare câștig, și mai ales fiind poamele de soiuri alese.

Din cele spuse până aici despre folosul legumelor și poamelor se poate vedea, că acela nu se poate prețui îndestul și că e neapărat de lipsă, ca frații plugari și soțiile dîșilor să-și îndrepteze luarea aminte altfel ca până acum, asupra grădinilor: cei-ce le-au ținut părăsite să se apuce de lucru cu venirea primăverii, făcînd începutul fără zăbavă, ear' cei-ce, doară, nu le-a dat îngrijirea de lipsă, să o facă aceasta pe viitor.

Munca, ostenele și puținele cheltueli, împreună cu cultivarea unei grădini se răsplătesc din belșug. Tocmai de aceea dorim, ca toate familiile românești să-și țină de cea mai sfîntă datorință a închide bine și a pune în bună rînduială grădinile de pomi și legumi.

Îmbunătățirea stărei țeranilor prin școală.

(Urmare și fine).

Ori-care plugar e mai îndestulit cu un servitor cu minte, decât cu unul prost, pe care nu-l poate lăsa nici-odată singur, ci trebuie să fie tot pe urma lui, ca să nu sufere pagube. Tot așa este, și va fi încă mai mult pe viitor, cu copilul de plugar, care nu s'a laminat în școală. Când acesta va primi conducerea economiei nu va putea face ispravă, întocmai ca și servitorul cel prost, de care era vorba mai înainte, dacă din întemplantarea nu-și va nimeri o soție mai deșteaptă ca el, căreia să-i dea ascultare întru toate. Este lege firească ca cel mai nepriceput să lase după cel mai înțelept.

Azi cerințele vieții sînt mult mai mari ca în trecut. Azi nu ne mai putem îndestuli, învățînd copiii țeranului numai puțină religioasă, cetire, scriere și socoteală; ci trebuie să-și învețe cum se cade limba, deprinzîndu-se și în compoziții, pr. epistole, contracte, obligații, testamente ș. a., trebuie să învețe a-și cunoaște drepturile sale omenești și cetățenești, ear' împreună cu aceste, geografia, istoria, fizica și istoria naturală, cari toate sînt din ce în ce tot mai mult neapărat trebuincioase pentru viață.

Dacă nu se vor crește astfel fiitorii plugari, vor ajunge negreșit să fie desmoșteniți prin capitalele cetăților. Specu-

G. I. Ionescu-Gion.

ba s'ar putea produce și pentru vînzare, ca astfel, pe lângă îndestularea trebuințelor din casă, să se câștige și ceva bani, pentru-că multe sînt lipsele noastre de tot soiul și nenmărate datele, cari ni-se cer din toate părțile.

Firește, că pîllele n'ar trebui să lipsească în nici o comună, întocmiindu-se pretutindena grădini de legume, îndeosebi grădinile școlare.

Intocmai ca cu legumele stă treaba și cu pomii și poamele. Cine mai poate trage la îndoială folosul poamelor în economia casei? Pentru-că, ce bine e a avea începînd de prin Iunie: cireșe, vișine, fragi, perseci, mere și pere de vară; apoi toamna, iarna și primăvara, avînd poame tomatice, cari se pot ține până la celelalte!

Și ce bine e, s. p. a avea miere de prune (l'ctar) și prune uscate, rachiu de prune ș. a.?

lanți bogați vor cumpăra averile plugarilor, ear' aceștia vor ajunge din stăpâni zileri și servitori. Pilde de aceste avem destule în satele, unde s'au incubat Jidovii; sunt și în alte țeri s. p. în Galiția, Anglia ș. a. și încă în măsură mult mai mare.

Boul lucrează pentru stăpân și omul mai nepriceput pentru cel isteț. Pentru-că cu înțelepciunea se poate ajunge mult mai departe ca cu puterea. Pe fața pământului cultura și banul se luptă pentru domnie. A împărți bani poporului, nu numai că e cunepuțintă, dar' nici n'ar avea urmări bune; trebuie însă să 'i-se dea cultură, căci cu ajutorul ei e pus pe calea înaintării și al binelui. Cultura (luminarea minții) este atelierul (lucrătoria) unde se făurește bogăția; ear' despre neștiință, am puté zice, că ne îmbie pânza pentru desagi de cerșitor.

Deși împrejurările, în cari se află azi plugarii, sunt din cele mai nepriincioase, totuși nu trebuie să ne îndoim de bine în viitor. Mașinile ieftine înlocuiesc servitorii și lucrătorii cei scumpi. Multe alte descoperiri ce se vor mai face, vor ușora lucrul ostentor al economului.

Dar' înainte de toate se cere, ca fiii plugarilor să se lumineze cât mai mult în școală, ca astfel se poată ceti cu folos cărți și gazete economice și să priceapă pe conducătorii sei, cari îi descoperă calea adevărului și binelui.

Și cine pune temelii acestei înaintări a poporului? Școala sătească. De aceea să fim prieteni de-apururea ai acestei școli, pentru-că este și rămâne temelii luminării și înaintării poporului.

Economul practic.

Prăsirea galițelor.

Boalele galițelor.

(Urmare).

Afară de catarul acesta de nas, grumazi și de gât, poate să se ivească și un catar al canalului de răsufare și al ramificațiilor sale, care poate de multe-ori trece la aprinderi periculoase ale acestor părți. Catarul se plantează sau din căile de răsufare superioare mai departe pe canalul de respirațiune, sau se produce prin vermi, gogonețe parazitice, bureți, mucegaiu ori bacterii, când va puté fi după aceea foarte periculos. Animalele tușesc, resuflă mai iute, auzind noi în canalul de respirațiune un vuet scârțitor. Ici-colea se ivește o scuipeare băloasă, în care se află vermi, dar' în casurile cele mai multe, numai ouă de tot micuțe ale lor. Dacă știm cu siguranță, că avem de a face numai cu un catar curat al canalului de răsufare și cu ramificațiile lor, atunci putem vindeca catarul acesta și numai cu ținerea animalelor în căldură și cu o nutriție potrivită. În casuri cerbicease stim-

părăm animalul bolnav cu apă sărată sau cu un procent creosot, oleu de terpenin sau cu apă ce conține cătran.

Când se constată însă în canalul de respirațiune cu siguranță vermiu cei periculoși, cari se află cu deosebire la găinile aduse din străinătate (italiene și engleze), atunci cu anevoe putem conta la o vindecare. Depărtarea greutăcioasă a vermiilor o putem cerca, afară de operațiune, făcândă la animalele mai scumpe prin un veterinar, cu aburi de cătran sau creosot. Medicamentele ce sânt a se da în intern, ajută foarte puțin, sau nimica. Dacă nu ajungem scopul dorit cu aburirile sau dacă operațiunea după împrejurări nu se poate efectua, atunci va fi cu atât mai bine, a ucide animalul bolnav, cu cât din epidemia aceasta de vermi, fiind contagioasă, și celelalte sburătoare se pot bolnăvi. Anume ouăle, ce le căpătăm dela găini în starea lor bolnăvicioasă de scuipeare se ciupesc prin sburătoarele celelalte, prin ce se dă ocaziune la lățirea boalei. Trebuie să păzim găinile noastre și de boala asta, cu măsurile, care se vor descrie mai jos la celelalte morburii contagioase.

De multe-ori se extinde și catarul sau aprinderea canalului de răsufare însuși pe plumâni sau boala se începe la plumâni (catar de plumâni, aprindere de plumâni). Atari bolnăviri la plumâni le putem cunoaște dela respirarea repede, manifestarea durerii la atingerea toracelui, vuetul scârțitor în plumâni, aparițiunea frigurilor ș. a. și în urmă dela excrementele uscate. De multe-ori putem observa o tușă și o scuipeare băloasă. Și aici avem să constatăm, că nu sânt oare vermi numiți pe canalul de respirațiune sau pe plumâni, ear' pentru delăturarea lor avem să purcedem după modalitatea zisă. În cazul contrar, când plumânii sânt aprinși și atacate de un catar curat, avem să facem cercare cu aburirea menționată și a da animalului bolnav amoniu de acid carbonic sau salpetru curățit mestecat cu anason sau juniper. Capul lucrului este ca animalul bolnav să aibă liniștea recerută și să nu fie întăritat.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Februarie.

Povețe economice.

Cerne bucatele de séménță. Cară încă și împrăștiie gunoiu, ca, pe când se desgheață, zama lui să între în pământ. Când timpul e frumos, poți începe aratul. Curățește livezile de mușinoaie, petri și mărăcini și pe unde locul e pleș, saménță iarbă. Lasă berbecii la oile, ce vrei să fete în Iulie și le păzește să nu bea apă de pe neauă, căci cele de a fâta, perd mielul, — ear' celor fătate li-se strică laptele. Taie mlădițe de altoit din partea despre miază zi a pomilor și le implântă în nésip ori pământ umed până la folosință. Sfirșește curățirea pomilor de omide și,

când timpul e frumos, poți sădi pomi. Curățește altoii mai tineri de crengile ne-trebnice, ca să crească frumoși. Nu uita nici de cuiburile galițelor.

De-ale vremiei.

Febr. alb întărește séménăturile. Dacă Februarie e urit, Maiu va fi frumos. Când nu îngheață în Februarie, e semn de anmănos. Asemenea vânturile de mează-noapte prevestesc anmănos. Negura de apus arată ger. Dacă apa curgătoare e caldă, urmează ger.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

Împărțire de séménțe.

Vestim prin aceasta pe toți membrii „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, că subserisul comitet a luat hotărârea de a împărți în primăvara a. c. între membrii Reuniunii și în mod gratuit séménță de trifoiu, de napi, de nutreț și de lufernă, cum și séménță de cânepă italiană.

Cererile să se adreseze subserisului comitet până cel mult la 1/13 Martie.

Membrii împărțiiți în anii trecuți cu séménțuri sânt rugați a ne face raport despre modul de purcedere la prăsirea plantelor amintite și despre rezultatul recoltei.

Totodată amintim de pe acum, că nemembrii nu pot reflecta la beneficiul de a fi împărțiiți cu séménțe în mod gratuit, dar' comitetul se angajează a procura séménțe bune și mai ieftine pentru ori-cine 'i-se va adresa în sensul avisului, ce-'l vom publica după-ce ne vom fi câștigat dela firme acreditate o consemnare a prețurilor.

Sibiui, 9 Februarie n. 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

D. Comșa,
preș.

V. Tordășianu,
secretar.

Premii pentru stîrpirea paserilor stricătioase.

În conformitate cu avisul seu dto 1 Februarie a. c. nr. 18, comisiunea economică a comitatului Sibiui, cu privire la stîrpirea de pe teritoriul comitatului a vrăbiilor stricătioase a hotărît a împărți următoarele premii:

1. Pentru 2 vrăbii 1 cr.
2. Pentru 4 ouă de vrăbie deasemenea 1 cr.

Premiile se vor distribui primăriile comunale (în orașele Sibiui și Sebeșul-săsesc prin căpitanatele orașenești) pe lângă arătarea vrăbiilor omorîta respective pe lângă arătarea ouălor întregi (nesparte) de vrăbii; pentru evitarea eventualelor înșelăciuni vrăbiilor arătate li-se taie capetele, ear' ouăle se vor sparge.

Atragem deci atențiunea fruntașilor noștri dela sate asupra acestei hotărîri a comisiunei economice cu adausul, ca să o aducă în cercuri cât mai largi la cunoștință.

Sibiui, 11 Februarie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiui“.

D. Comșa,
preș.

V. Tordășianu,
secretar.

Societatea de cumpătare din Babța.

Raportul

comitetului „Societății de cumpătare” din Babța despre activitatea sa din anul 1897, cetit în adunarea generală a aceleiași societăți la 30 Ian. 1898 st. n. de Gavriil Aluaș, învățător și notar.

(Urmare și fine).

Din partea societății moralisătoare din Budapesta la recomandarea protopretorului din C. hui-Silvaniei, dl Z. Ladislaú Kiss, notarul Gavriil Aluaș pentru întemeierea societății fu distins cu o diplomă și cu un premiu de 100 coroane.

După aceea aflând ai noștri și alte naționalități din reg. Ungaria, că avem societate de cumpătare cu statute aprobate de ministrul de interne, din toate părțile au cerut dela notarul Gavriil Aluaș, ca să le trimită statute și îndrumări, ca să înființeze și dinșii societăți de felul acesta. Așa: între Rutenii din nordul Ungariei cooperatorul din Muncaciú, dl Petru Demjanoviciú; directorul dela școalele din Bártfa, dl Palancer Vidor. Între Slovaci învățătorul din Lipto-Cernova, dl Iosif Klimkó.

Celor de sus li-s'a trimis statute și îndrumări în limba maghiară; la ai noștri, precum: învățătorului de stat din Cornia, com. Caras-Severin, dl Nicolae Aron; învățătorului din Salsig, com. Sălagiu etc. etc. li-s'a scris să ceară dela „Tipografia”, societate pe acțiuni, „Îndreptarul” lucrat de notarul societății noastre și publicat în „Foaia Poporului”.

Onorată adunare! Dacă vedem, că din toate părțile se interesează de noi și societatea noastră, datori sîntem a face, ca nu numai din noi, ci și din alții să se stîrpească abuzul cu beuturile spirituoase, care duc la miserie și pieire neamul nostru. — Ori-unde am fi: în familie sau aiurea, să arătăm, că sîntem vrednici întemeietori ai societății acesteia. Văzînd purtarea noastră trează, ne vor lăuda și ne vor urma și alții, aflînd, că așa e bine și nu altmîntrelea.

Societatea noastră la finea anului 1897 a avut 102 membri înscriși. Dintre acestia în decursul anului s'au mutat la vecinicile locașuri următorii: Andreiu Șimonca, vicepreședintele societății noastre, care ca vicepreședinte și în toată viața sa a fost un propagator al crucei, îndemnînd și pe alții a fi strigători, cruțători și cumpătați, dacă voase a avea o stare îndestulitoare și tîcneală în familie; apoi Urs Șaitoș, Alex Costinaș și Ilie Ardelean, toți membri cu purtare aleasă. Se zicem să le fie țîrîna ușoară și memoria neuitată.

În ce privește purtarea morală a membrilor, cu puțin abateri a fost bună. Am fost norocoși a lua parte la pomene și încredințări și vă mărturisim, că am văzut multă cruțare cu beutura vinarsului. Unde, până acum se mistuia 10 litre vinars, acum e de ajuns cel mult 2 litre. Sperăm în bunul Dumnezeu, că cei-ce se abat din când în când, cari nu sînt mai mulți de 10 inși și cei-ce încă nu sînt membri, se vor uni cu noi, ca toți împreună să formăm un zid puternic împotriva spurcateilor, nesăvîtoaselor și păgubitoarelor beuturi spirituoase, care ne duc cu pași repezi la sărăcie și pieire.

Starea fondurilor societății noastre și anume:

1. Fondul de bani are de present 7 fl. 92 cr. cu contract. Cei-ce au laud bucate din fond, 27 inși, au contribuit fiecare câte 10 cr. pentru cumpărarea de protocoale legate, dînd o sumă de 2 fl. 70 cr.; din acestia 1 fl. 85 cr.

s'au dat pe protocoale, 20 cr. pe cuie de lațuri folosite la magazinul de bucate. Așadar' din cei 2 fl. 70 cr. mai rămân 65 cr. cari adăugându-se la 7 fl. 92 cr. fac suma de 8 fl. 57 cr. v. a.

În banii amintiți cu contract au contribuit numai 13 inși; mai mare parte O. D. Petru Pop, cooperator 2 fl., Mod. Stefan Pop, paroch local 1 fl., Gavriil Aluaș, învățător 50 cr. și dl Traian Brîndușan 50 cr. Ceialalti: Gregoriu Bilaș, Stefan Bidar, Vasilie Bidar, Teodor Pop, Ioan Pop, Flore Bilaș, Mihail Tomșa, Alexă Bidar și Teodor Zăicaș câte 20 cr. v. a.

Dacă ar da fiecare membru în fiecare an numai câte 50 cr., în scurtă vreme na-am trezi, că societatea noastră are un fond de sute florini, de unde am pute ajitora pe cei loviți de soarte într'o formă sau într'alta. — Să zicem de pildă: Unui membru de ai noștri îi pere vaca, care era singura avere a lui mișcătoare și dela care aștepta familia a se indulci; societatea avînd la dispozițiune bani îndată îi poate întinde mîna de ajutor ca să și cumpere vacă în loc.

Câte și mai câte nenorociri vin peste noi, cari cu înțelegere bună le putem mîngăia numai să voim, și trebuie să voim, că toți sîntem frați și trebuie să ne iubim unii pe alții ca frați, căci aceasta o pofteste dela noi D-zeu, când zice: „Să iubești pe de, aproapele tău ca pe tine însuși”.

2. Fondul de bucate s'a început în 1894 cu 51 merțe mălaiu dela 24 membri ai societății. Astăzi are 126 merțe mălaiu sau în măsuri noue 28.68 hlitre.

Datorășii, fiind în lipsă de bucate și ca se nu iee dela străini mai scump și să ne dee nouă au plătit numai interesele, afară de Gavriil Șimonca a lui George, care a plătit și dia capital 1 merță și Simeon Băbșun 1/2 merță; lui Petru Georgioiu și Vasilie Colivă fiind miseri se așteaptă și de usură până de altă dată.

Acum e rău de a depune bucate, că nu le avem, dar' înainte de asta cu 4 ani de depunea fiecare acum am ave sute de merțe mălaiu numai din interese, care ar acoperi lipsele noastre fără de a alerga pe la străini, ca să ne dee bucate.

La cea toamnă, dacă va fi roadă în bucate, depuneți fiecare câte 2 merțe. Dacă veți depune în folosul nostru al tuturor va fi, avînd de unde lua bucate dintr'a noastre, nu însă dela străini, cari ni-le dau mai scumpe și în vremuri ca aceste rele, pretind și capitalul dela ai noștri.

Cum că fondurile noastre nu se vor chivernisi bine și că averea societății se va face nimica, despre aceea au purtați frică, pentru-că de această „societate de cumpătare” poartă mare grije deregătorii și comitetul seu, precum și deregătorii civile începînd dela primăria comunală până la minister.

Să ne nisuiim drept-aceea, ca scopul pentru care e întemeiată această societate să corîspundă pe deplin, ca văzîndu-ne alții, se poată zice că sîntem oameni, cari ne împlinim făgăduința făcută înainte lui D-zeu și a oamenilor și ca să ne jădece de buni economi, avînd fonduri mari de bucate și bani, — ear' bunul D-zeu va fi cu noi, cu întreprinderea noastră. Așa să fie!

Gavriil Aluaș,
notar al „Societății de cumpătare din Babța”.

Ecuivalentul.

(Urmare).

Primind înderēt preoții coalele de mărturisire, au să le înainteze la *deregătorii de dare*, ca să se calculeze ecivalentul.

Repetăm, că la umplerea coalelor de mărturisire trebuie să fim cu mare băgare de seamă.

Ele au în total 16 rubrici, dintre cari rubricile 1—7 are să le umple cel-ce folosește pămîntul sau altă avere bisericască, rubricile 8—11 are să le umple notarul. Rubricile 13—15 rămân goale, avînd acelea ale umplea oficiile de dare.

Dacă cel-ce folosește locul n'are venit anual de peste 400 fl., atunci împrejurarea aceasta va aminti-o în rubrica a 16-a și va alătura la coala de mărturisit și atestatul dela antistia comunală.

Tot în rubrica a 16-a se va însemna și împrejurarea, dacă o avere a comunei bisericăști s'a cumpărat mai tîrziu, și dela datul cumpărării încă n'a trecut 10 ani, fiindcă în înțelesul legii, pentru astfel de realități 10 ani dela datul cumpărării nu se plătește ecivalent.

Suma ecivalentului se împărtășește respectivilor preoți și acestia au să controleze, dacă nu s'a făcut greșeală în aruncarea sumei de ecivalent.

(Va urma.)

Sfaturi economice.

Să altoim și în Februarie!

Am scris de altă dată, că surceii de altoit, e bine, să se taie în Ianuarie și Februarie; dar' și însași altoirea se poate face în zilele frumoase ale acestor luni — firește în orele de amiază.

Surceii pot fi luați de-adreptul de pe pomi sau din cei tăiați mai înainte și grijii bine în pivniță la loc umed. Lucru de căpetenie e să nu fi început a se vesteji.

De sine se pricepe, că mai bine reușim avînd cu acest prilej și: ceară bună de altoit, cuțit destul de ager și destulă îndemănare în treaba altoitului.

Sborul pentru curățire al albinelor.

Albinele gustînd și peste iarnă din miere, au lipsă neapărată să-și facă cât mai de timpuriu sborul de curățire. În zilele frumoase din Februarie, de regulă se întîmplă acest lucru, dacă stuparul nu va împedeca înadins eșirea albinelor prin astuparea urdinișului. Și rău face stuparul, care împedecă această eșire, cerută de firea lucrului. Căci din pricina aceasta se ved multe coșnițe murdărite (mînjite) pe dinlăuntru și pe din afară, adesea și stupii nimiciți, dacă stuparul nu întrevine la timp, lecuindu-'i.

Lăsați deci stupii să sboare în zilele frumoase din Februarie, pentru-că cu cât vor sbura mai de timpuriu, cu atât veți pute ave nădejde de stupi mai buni.

Știri economice.

Cale ferată între Suceava și Fălticeni. Foile de dincolo vestesc, că guvernul austriac a făcut guvernului român propuneri în scop de a se lega printr'o linie ferată orașul Suceava din Bucovina cu Fălticeni din România. Pentru aceasta guvernul austriac este dispus a face o linie ferată dela Suceava până la satul Bunești, la frontiera județului Suceava, linie de o lungime de 13 chm., rămânând ca guvernul român să lege Fălticeni cu Buneștii, linie în lungime de 7 chm. Se crede, că guvernul român va conveni la această propunere, linia fiind de un mare și real interes, ear' cheltuelile nefiind mari.

Legarea Mării-Negre cu Marea-Baltică. De mult deja se plănuiește construcțiunea unui canal între Marea-Baltică și Marea-Neagră. Studiile și tratativele în privința acestui plan uriaș sunt acum atât de înaintate, că se speră ca lucrările se începă chiar primăvara viitoare. Imensul canal va începe la Riga, va sui pe cursul Dunărei, până la Dunaburg, va continua de aci prin săpături artificiale până la Lepel pe Beresina, și va profita de albia acestui fluviu ca să ajungă la Dnipro, înaintând apoi până la gura sa în Marea-Neagră lângă Cherson. Din întreaga sa lungime, care e de aproape 1000 mile marine, numai a opta parte va trebui să se construiască prin lucrări constisitoare de săpături; ear' restul se va face utilizând albia unui torent și cursul a două fluvii. Adâncimea canalului va permite plutirea marilor vase oceanice, și a altor cuirasate mai mici și va servi atât pentru scopuri comerciale cât și strategice. Drumul întreg dela Marea-Baltică la Marea-Neagră se va pute face în 6 sau 7 zile. Canalul va fi terminat în cinci ani, și va costa mai puțin de un miliard.

Cât tutun se fumează în toată lumea? După o ultimă statistică, în toată lumea se consumă pe an un miliard de chilogramme de tutun, în valoare de douăsprezece miliarde franci. Printre țările, cari fac cea mai mare consumație de tutun, Olanda stă în frunte cu o consumație de trei chilogramme și jumătate pe an, de locuitor. Și e foarte curios, că țeara unde se fumează mai puțin, e țeara renumită pentru țigările ei și pentru negoșul ei de tutun, Spania, unde nu se consumă decât o jumătate de chilogram de tutun pe an, de câte un locuitor.

Producția și industria de mătăasă tot mai mult se împământenește în țeară, cu deosebire în părțile bănațene. În anul trecut s'au împărțit dela stat peste 5 milioane de vlăstare de frăgari (duzi), pentru-ca cu timpul aceia să dea cu frunzele lor nutremântul de lipsă vermilor de mătăasă.

În privința prelucrării gogoșelor de mătăasă a intrat o schimbare, întrucât ministrul de agricultură a vândut fabrica de mătăasă din Neoplanta unei mari case comerciale din Franca.

Venitele cultivării vermilor de mătăasă sunt destul de bune și ar trebui ca și țeranii noștri să se ocupe cu acest ram de câștig mai ales acum, când roada pământului e atât de slabă.

Deschiderea Porților-de-fer. Ministrul unguresc de negoș a adresat o circulară către toate întreprinderile de năi, în care le face cunoscut, că fiind gata deja căile de navigațiune dela Iglas-Tachtalia și Sviņa, (la Poarta-de-fer), ele s'au predat comunicației, deocamdata fără taxă, începând din 16 Ianuarie a. c.

Noue deregătorii de telegraf. Ministrul de negoș a împuternicit stațiile Galeș, Apoldul-de-jos, Apoldul-de-sus și Podul-Oitului, aflătoare pe linia ferată Vințul-de-sus—Sibiu—Turnu-roșu, să primească și să trimită telegrame.

Industria română în străinătate. Raportul societății *Furnica* din București a doamnelor române din România, arată, că în decursul anului trecut această societate a vândut lucrări de ale industriei de casă a țerancelor române pentru suma de 111.802 lei. Aceste lucrări ale industriei de casă românească au luat o dezvoltare foarte frumoasă, fiind tot mai mult apreciate din partea străinătății. Astfel anul trecut s'au vândut la Londra costume naționale și alte lucruri ale industriei țerânești române pentru suma de 18.763 lei 30 bani. Societatea „Furnica”, după-cum se știe, stă sub patronajul Măiestreții Sale Reginei României; presidentă e doamna Elena C. Cornescu, cassară doamna Maria C. Bilcescu, ear' secretară doamna Sarmisa Alimănișteanu.

Industria română bucovineană premiată la Viena. Cetim în „Patria” din Cernăuți: Redacția ziarului „Wiener Mode” a aranjat o expoziție și un concurs de premii pentru obiecte de industrie națională și mai ales de industria de casă. La acest concurs a luat parte întreaga monarhie austriacă. Acum primim știrea atât surprinzătoare cât și îmbucurătoare, că cel dintâiu premiu (100 coroane în aur) a fost dat doamnei *Victoria bar. Styrcea*, pentru mai multe obiecte de industrie română din Bucovina, și anume toate din comuna *Crasna-Ilchi*. Între alte au fost expuse niște ștergare brodate de țerance din comuna numită după isvoade vechi românești, cum se poartă acolo încă acum. Constatăm cu satisfacție, că industria națională română din Bucovina, primind premiul cel dintâiu a fost recunoscută mai pe sus între atâția concurenți serioși. Comuna *Crasna-Ilchi* e cunoscută că a păstrat din vechime în toate privințele obiceiurile strămoșești, și chiar din această cauză poate să ne fie de pildă, cum ar trebui să înainteze și alte comune românești. Prima bancă după sistemul *Raiffeisen* a fost întemeiată în aceeași comună, cabinetul de cetire de acolo e bine cercetat, acum vedem earăși o nouă isbândă în cultivarea vechei industriei de casă, și am dori, ca acest exemplu să fie imitat și aiurea; astfel industria română bucovineană și-ar pute câștiga ușor un renume în țările din apus, și ar deveni cu timpul un isvor însemnat pentru îmbogățirea țerănimii noastre.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș.

de
Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Câmpenii.

Câmpenii este un mic orașel de munte, pe partea stângă a Arieșului, cu case respirate în depărtare, cum sunt de obicei comunele din Munții-Apuseni. Centrul sau partea mai însemnată a lui se află lângă Arieș, sau cum se zice de obicei pe acolo, lângă „Riu”, dincolo de care se înalță dealul *Podurile*, umbrit de frumoși brazi, cari își resfață verzile lor cetini în undele cristaline ale apei. El se alcătuește din o stradă principală, percursă de o vale și mărginită de case curățele și înalte (în parte cu etagiu), cari îi dau înfășoșarea de oraș. Stradele laterale sunt puține și neînsemnate. Pe strada principală se află zidirea școalei române; aceasta dimpreună cu bisericile românești, două la număr, sunt zidirile de frunte ale orașelului. El are 2431 de locuitori, aproape toți Români, câteva deregătorii, o bancă românească („Doina”) și este scaunul unui protopopiat român gr.-oriental de care se țin 19 parochii, cu 29 774 de credincioși.

Câmpenii, cu toate că e orașel mic, își are însemnătatea sa deosebită, mai cu seamă pentru Moții.

Înainte de aceasta cu un jumătate de veac, la 1848/9, Câmpenii a fost centrul mișcării Românilor din munți. Aici se afla cartierul general al lui *Iancu*, de unde se diriguau operațiile de apărare ale munților; aici erau concentrați *gardistii* lui *Iancu*, trupa cea mai aleasă a Moților, care a luat parte la toate luptele mari și hotărâtoare. Atunci liniștea ce stăpânește azi orașelul, era întreruptă de zingănitul armelor, de glasul *tulnicului*, care chema la luptă pe fii munților și de chiotele și cântecele de vitejie și învingere ale Moților.... Mai amintim, că din Cmpeni sunt de loc vitejii tribuni dela 1848 *Mihail Andrica* și *Nicolae Corcheș*, învingătorul dela *Fântânele*.

Câmpenii însă este însemnat și ca centru comercial al Moților. În el se țin târguri mari, vestite (de săptămână și de țeară), la care se adună Moții din cele mai depărtate și ascunse văi de munte. În aceste târguri, cine e dornic, are prilejul cel mai bun de a cunoaște portul, limba și multe obiceiuri și însușiri particulare de ale Moților. Câmpenii e designat a fi un loc central chiar și prin poziția sa. El e asezat la răspântia a trei căi principale. Una din acestea îndreaptă spre Abrud, la Zlatna și Alba-Iulia; a doua se așterne pe Arieș în jos, trecând pe la frumoasele și împoporatele comune *Bistra Lupșa* și alte localități, ear' a treia străbate spre apus, pe Riu în sus, până la poalele munților Bihariei.

Aceasta din urmă ne conduce prin unul din cele mai interesante și încântătoare ținuturi ale Munților-Apuseni, atât de bogăți în frumuseți naturale.

Eată cum caracterizează acest ținut scriitorul neamț *Bergner*:

»Câmpenii e centrul unui ținut muntos, asemenea căruia rar se găsește în Europa; el nu e renumit prin munți de zăpadă sau prin risipituri de stânci, printre cari se extind liniștite lacurile de munte, dar' e însemnat prin grupele de stânci din sud, cari conțin aur în sinul lor, ear' spre apus are regiuni atrăgătoare și de tot originale, cu priveliști fermecătoare și cu sate, cari se extind cu milurile. Acela, care a avut norocul a călători câteva săptămâni prin acest ținut, călare pe frumuseii cai de munte, va ține acest timp de cel mai fericit din viața sa și nu-l va uita nici-odată....

Din sus de Câmpeni se împreună cele două »Riuri«, cari alcătuiesc Arieșul, anume *Riul-mic* și *Riul-mare*. Ele adună în alvia lor apele râulețelor și pâraielor, cari udă văile romantice ale acestui ținut dela poalele Găine; și ale munților Bihariei.

Mergând pe Arieș în sus, dăm în curând de două peșteri pe malul râului, așezate una de-asupra celeilalte. Cea de-asupra se numește peștera *Lucia*. Ele au mai multe rămuriri și se crede, că stau în legătură.

Mai în sus sosim la punctul de împreunare al celor două Riuri. Pe *Riul-mic*, cel dintâiu sat e *Ponorețul*, așezat la poalele muntelui numit *Dealul-Stiubeului* (înalt de 1315 m.). De aici isvorește părul *Ponorelului*, care se varsă în *Riu*. Pe țărmul stâng al acestui păr se află în o stâncă de calc (văroasă) o mică gaură, din care se aud la anumite vreme sunete sau urlete, după cari apoi ese apă din adâncime. De aceea i-s'a dat numele de *Gaura urlătoare*. Ea este un isvor perenic, din care isbucnind apa, se produce sunetul amintit.

Mai departe pe *Riul-mic* în sus dăm de cele două *Vidre*, *Vidra-de-Jos* și *Vidra-de-Sus*. Valea *Riului* este pe aici de toată frumusețea. Eată cum o descrie în câteva cuvinte Bergner:

»Un farmec deosebit este a călătorii în spre amurg de seară pe calea ce duce dela Câmpeni la *Vidra*. La dreapta și la stânga se înalță stânci, acoperite numai în parte cu pădure, alătura de noi curge *Riul*, ear' pe drum întâlnim venindu-ne în față mai multe Moațe frumusele. În un loc se află mai multe case lângă olaltă, fiindcă natura locului a permis așezarea lor în grupă».

Aceste sunt casele din centrul *Vidrei-de-jos*, între cari este și casa lui Iancu.

(Va urma).

CRONICĂ.

Mănăstirea Prislopului. Preoțimea de pe Valea-Hașegului, aparținătoare la vicariatul gr.-cat. din Hașeg, s'a constituit într'un comitet, cu scopul de a aduna ajutoare, ca să renouască din ruină *mănăstirea Prislopului*. Această mănăstire a fost întemeiată în veacul XVI. de doamna Safira, fiica lui Moise Vodă, Domnul României. Și astăzi hramul ei e o sărbătoare pentru întreg ținutul, dar' e așa de ruinată, încât liturgia ce se ține acolo, odată în an, e ca și sub cerul liber.

Preoții din jur au dat acum, cu aprobarea Episcopului din Lugoj, Dr. Radu, un foarte călduros apel către toți Românii, să dăruiască cât de puțin spre acest scop.

Dăruirile sânt a se adresa dlui *Dr. Gavrilă Suciu*, avocat în Hașeg. Numele dăruitorilor se va înscrie în »cartea de aur« a mănăstirii »și de veci se vor pomeni la sf. liturgie în sărbătoarea hramului ei«.

Asociațiune preoțească — în Bucovina. *Patria* din Cernăuți vestește, că o veche dorință a Bucovinenilor s'a împlinit. »Asociațiunea clerului gr.-or. din Bucovina« s'a întemeiat, s'a constituit și lucră. Asociațiunea are menirea, să apere și înainteze interesele gr.-or. în sens mai larg, să ridice moralitatea publică, să întărească legătura între biserică și poporeni, să desvoalte sentimentul de solidaritate între toți fiii bisericeii, să asigure bunăstarea slujitorilor altarului etc. Foarte bine ar fi, dacă și preoțimea noastră ar întemeia asemenea însoțiri.

Statua lui Napoleon III. în România. Marea sărbătoare națională a unirii principatelor române a fost sărbătată de societatea profesorilor secundari din București în chip sărbătorec la Ateneu. S'a făcut mai întâiu o dare de seamă asupra lucrării societății profesorilor secundari, apoi dl *Speranță* a făcut o scurtă biografie a lui *George Chițu* și în urmă dl *Georgian*, profesor de istorie, a făcut o foarte frumoasă privire asupra istoriei noastre trecute, până la unirea principatelor. D-sa a cetit o telegramă ce corpul profesoral din România a trimis împărătesei *Eugenia*, în care între altele spune, că profesorii din România au hotărât să ridice un monument lui *Napoleon III.* întru amintirea și spre recunoștința pentru sprijinul puternic ce a dat la unirea principatelor.

Seara a avut loc o cină comună la care au luat parte dl *Nicolae Ionescu*, fostul profesor universitar și mai mulți profesori secundari. S'au ținut mai multe vorbiri. Între acestea ede amintit cuvântarea, ce a ținut-o dl *Nicolae Ionescu*, care a fost o interesantă lecție de istorie, asupra întâmplărilor dinaintea de unirea principatelor. Dl *Nicolae Ionescu* a arătat apoi rolul profesorilor în mișcarea națională și i-a încurajat a pregăti pe copii să fie vrednici urmași ai vitejilor strămoși.

Convocare. Membrii »Societății rom. de lectură« din Făget, prin aceasta sânt invitați a lua parte la adunarea generală ordinară, care se va ține *Duminecă*, în 10 Martie a. c. st. n., d. a. la 3 ore, în localitatea societății, cu următorul program: 1. Deschiderea ședinței. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul casarului și darea absoluturului. 4. Alegerea comitetului pe anul viitor. 5. Hotărârea bugetului. 6. Eventuale propuneri. Din ședința comitetului ținută la 8 Februarie a. c. st. n. Făget, la 9 Febr. 1898 st. n. Pentru comitet: *Sebastian Olariu*, președinte. *Gregorin Micula*, notar.

Petrecere. Casina română din *Bozovici* invită la petrecerea cu joc, ce o va aranja în 24 Februarie 1898 st. n., în localitatea sa proprie. Prețul de intrare pentru membri 40 cr., nemembri 50 cr. de persoană. Începutul la 8 ore seara. Comitetul.

Schimbare la honvezime. O schimbare de mare însemnătate se va face în curând la honvezime. Archiducele *Iosif*, supremul comandant al honvezilor se va retrage din postul seu, și locul i-l va ocupa Archiducele *Otto*.

Unele foi scriu însă, că știrea nu este adevărată.

Un schimb de vizite prietenești — scrie »*Timpul*« — a avut loc zilele trecute între ofițerii nostri din *Ploești* și ofițerii armatei comune austro-ungare din *Brașov*.

Acum o lună ofițerii din *Brașov* au invitat la un bal pe ofițerii români din *Ploești*, cari s'au grăbit a primi invitarea plecând în mare număr la *Brașov*.

Acum ofițerii români din *Ploești* au invitat pe ofițerii brașoveni la balul *Crucei-Roșii*, care a avut loc *Mercuri* seara în *Ploești*. Ofițerii români au ospătat strălucit pe colegii lor din *Brașov*, cari au fost în număr de 12.

† **Contete Kálnoky**, fostul ministru de externe al monarhiei noastre, a răposat la *Brünn*, în castelul seu.

Cas de moarte. *Maria Maleșiu* născută *Mihailovicu* în numele ei și al fiilor ei *Lazar*, *Maria*, *Samuil*, economi, *Valeriu Maleșiu*, paroch gr.-or. în *Miniș*, precum în al nurorii sale *Maria* născută *Carabașiu*, și al numărșilor sei nepoți, cu inima înfrântă de durere aduce la cunoștință că neuitatul ei soț, respective tată, socru și moș: *Lazar Maleșiu*, paroch rom. gr.-or. în *Belotint*, după o boală greă, în 10 Februarie n. 1898, la miezul nopții a trecut la cele vecinice în anul 70 al etății, la al 50-lea an al fericitei sale căsătorii și în al 46-lea an al preoției sale. Osămintele pământești ale răposatului s'a deșos spre veșnica odihnă în morminții rom. gr.-or. din *Belotint*. la 12 Februarie c. cu asistența dlui protopop *Voicu Hamșea*, rostind și o frumoasă cuvântare, care o stors lacrimi din ochii auzitorilor, Sfânta liturghie a servit-o *Ambrosie Popescu*, paroch în *Zabalț*, *Ioan Hadan* paroch în *Lalasinț* și *Ioan Clombeșiu* paroch în *Berzova*; la sfânta îngropăciune a mai slujit *Vasilie Dehelean*, paroch în *Ususeu*, *George Russu*, paroch în *Chelmac*, împreună cu domnii învățători: *Teodor Popa* în *Chelmac*, *Vasilie Bogoiu* în *Belotint*, *Stefan Mihailovicu* în *Lalasinț* și *Neagu* din *Ususeu*, petrecuți de o mulțime de inteligență fără deosebire de naționalitate și religione, și a jalcnicilor sei parochieni. În veci amintirea lui!

Inspector general al armatei, în locul răposatului baron *Schönfeld*, a fost denumit zilele acestea br. *Waldstätten*, comandant de corp la *Timișoara*.

Mare congres — țigănesc. Reuniunea Țiganilor din *Belgrad* (*Serbia*) a invitat pe toți Țiganii din *Peninsula-Balcanică* (*Serbia* veche, *Macedonia*, *Bulgaria*, *Bosnia* și *Herțegovina*) la o mare întrunire în hotelul »*Boulevard*« din *Belgrad*. Amănuntule acestei sărbări nu sânt cunoscute încă. Comitetul din *Belgrad* a invitat și pe »nemșugurile« din *Madrid*. Mai interesant în lucru e, că o deputație a comitetului țigănesc din *Belgrad* a invitat și pe renumitul »urimaș« *Rigo Jancsi* împreună cu soția lui, fosta *princesă Chimay*.

O demonstrație contra-maghtară s'a făcut zilele acestea în localitatea *Dărda* din comitatul *Baranya*. O ceată de *Croați* au parcurs stradele, strigând »*Jos Ungurii!*« Voind niște polițiști să-i aresteze, *Croații* s'au apărât cu bărbăție, așa, că nimeni n'a cutezat să-i atingă barem.

O înmormântare. Din *Prilipeț* ni-se scriu următoarele: *Joi* în 29 Ianuarie a. c. v. a fost petrecută la cele vecinice o femeie mult iubită de popor *Elisaveta Saberca*, harnica soție a economului *Dimitrie Saberca* (nr. 205) din comuna *Frilipeț*, care după multe suferințe și după o boală îndelungată, în 27 l. c. a adormit în Domnul în vîrstă de 53 ani. La actul înmormântării au luat parte preoții *Mihail Blidariu* din *Prilipeț*, *Ioan Grozavescu* din *Cireșă-Bistra* și *Nicolae Bihoi* din *Bozovicu*, înbracați toți în ornate negre și învățătorul *Chirilă Strbu*, cu cantorul *Dionisie Drăgoiu*. După terminarea serviciului funebrel, la care a luat parte o mulțime nespuse de mare atât din comună, cât și din comunele învecinate, răposata a fost deșosă spre veșnica odihnă în cimiterul gr.-or. român din loc. Pe răposata o deplâng: Soțul ei *Dimitrie Saberca*, fiica ei *Eufrosina Saberca* măr. *Grozavescu* preoteasă, fiul ei *Isidor Saberca* absolvent de teologie, apoi sora ei

Paraschiva Saberea cu soțul ei Sofronie și fratele ei Iosim Andrei, precum și alte rude-nii și cunoscuți. În veci pomenirea ei!

Un colonel austriac despre br. Urs. *Gaz. Trans.* află, că dl colonel *Rieger*, comandantul regimentului 50 de infanterie din Brașov, cunoscut ca istoriograf militar, a ținut nu de mult în casina oficerilor o prea interesantă prelegere, care a avut ca obiect viața și faptele colonelului baron Urs de Margina. Conferențiarul a adus mari laude virtuților și hărniciei militare a neuitatului nostru colonel și asemănat fapta sa de arme din războiul dela 1859, pentru care a primit ordinul „Mariei Teresiei“, precum și apărarea insulei Lissa în războiul din 1866, cu cele mai vitejești isbânde ale comandanților celor mai vestiți.

Din Alba-Iulia ni-se scrie: Hotarul orașului Alba-Iulia are să se comaseze și în 9 Febr. a. c. după edictul emis s'a și ținut prima pertractare în această afacere judecătorească. *Bányai* și *Ionas Mihály*, cari ceruseră comasarea, la stăruința primarului orașenesc cu 2 zile mai înainte și-au revocat cererea, ba ce e mai mult, în 6 Febr. preoții români, nu știu de ce, publicară în biserică poporului cumcă comasare nu va fi. Causa acestor uneltiri nu poate fi alta decât aceea, că magistratul își teme pierderea venitului din pădurea orașului, care pădure este a cetățenilor — însă de mai mulți ani se exarândeză spre folosul casei alodiale în dauna proprietarilor adevărați. Așa stă treaba și cu pășunatul. Ca totuși să nu se mai amine această afacere, trei proprietari și-au însușit lor rugarea de comasare și acum se așteaptă hotărârea tribunalului regesc asupra protestelor făcute contra comasării de reprezentantul episcopului romano-catolic și a fiscalului.

Cursuri de pomărit pentru învățători. Din partea ministrului ung. reg. de economie s'a ordonat cu sd Nr. 6.594. IV-4. 1898 ținerea de cursuri de pomărit în 3 locuri și anume:

În *Budapesta* (în institutul de grădinarie ung. reg.) dela 21—30 Martie a. c.

În *Keszthely* (în institutul de economie ung. reg.) dela 24 Martie până la 2 Aprilie a. c., și

În *Cluj-Mândstur* (Kolozmonostor) în institutul de economie ung. reg. dela 28 Martie până la 6 Aprilie a. c.

Scopul acestor cursuri de învățământ este instruirea învățătorilor de a pute deveni conducători de grădini de pomi.

La fiecare din aceste 3 cursuri se vor primi pe cheltuețile statului câte 20 învățători, cari se vor împărtași de câte 15 fl. bani de călătorie și câte 1 fl. 50 cr. la zi diurne. Învățătorul, care a luat odată parte la un astfel de curs nu mai poate concura.

Învățătorii, manipulatori ai grădinilor comunale de pomi, cari doresc a lua parte la aceste cursuri, vor ave să-și trimită rugările provăzute cu timbru de 50 cr. până la 28 Februarie de-a dreptul ministrului de agricultură. În rugări își vor arăta etatea, cunoștința de limbi și activitatea de până acum ca manipulatori ai grădinilor de pomărit, — aceste împrejurări fiind a se adevăra și prin

autoritatea școlară nemijlocită, care în comure este comitetul școlar. Cererile întrate după 28 Februarie nu se vor lua în considerație.

Tabele de părete pentru școale. Dl Ioan *Tuducescu*, învățător în *Lipova* avisează, că „Tabelele de părete“ pentru școalele populare, întocmite de dînsul, în curând vor apăre în a III-a ediție.

Sînt convins — zice dl *Tuducescu* — că cunoașteți sărăcia școalelor noastre și trebuința acestui indispensabil „requisit școlar“, care în cele mai multe locuri lipsește cu desăvîrșire — școala e toacă, cu părății goi — sau în cel mai bun caz — provăzută cu „Tabele“ de altă limbă. Pe acest motiv îmi permit să mă adresa către d-voastră în numele causei și vă rog să abonați câteva exemplare, pentru școalele sărace. Și, ca să mă pot acomoda cu ediția — să binevoiti a mă avisa până la 20 Martie a. c.

„Tabelele de părete“ sînt ilustrate cu icoane, în 2 colori, așa că pe fiecare tabelă „noul sunet“, adică litera nedesvoltată și neînvățată, este desemnată cu roșu.

Seria întregă, 18 tabele costă : 3 fl. 60 cr. v. a. Pentru orientarea on. public și a on. colegi învățători, constatez, că aceste „Tabele“ sînt recomandate de Ven. Consistor din Arad, pentru școalele populare din diecesă, și precizate favorabil de on. „Academie Română“ din București.

Contra unui jude, care nu știe limba cercului seu. „*Alkotmány*“ scrie, că mai mulți cetățeni români și șvabi din *Ciacova* (Bănat) au dat rugare la tabla reg. din *Timișoara*, cerînd să mute dela ei pe judele cercului. Causa e, că judele nu știe nici o boabă românește ori nemțește, limbile populației cercului. Pe lângă asta, nici purtarea judeului nu prea e de natură a-l face simpatic. Dacă e așa, *Ciacovenii* b u n lucru au făcut!

Foi oprite. Guvernul unguresc enărăși teme „patria“. Bagzeamă de aceea va fi oprit de nou catorva foi din străinătate, să intre în Ungaria. „Primejdioasele“ foi sînt: „*Chicago Svoboda*“, foie croată ce apare la *Chicago*, „*Svetlica*“ foie sârbească din *Belgrad*, „*Weser Zeitung*“ și „*Kvety Mladetz*“ din *Praga*. — Fără a aceste foi, „patria“ e salvată!

Englezii în Ardeal. Deja de mult, o societate engleză de vînătoare ține în arîndă un loc de vînătoare din Ardeal, unde membrii societății merg în fiecare an. Această societate s'a hotărît acum la un pas nou. Vîind să dea toată importanța față de numeroasele regiuni pitorești ale Ardealului, a hotărît să întemeieze un consorțiu, cu scopul de a cumpăra ori a arînda mai multe localități de băi ardelenesti. Consorțiul a cumpărat deja o localitate de baie și la primăvară va începe lucrările de restaurare.

Procesul Zola. În *Paris* se pertractează de vre-o 8 zile un mare proces, care a pus în mișcare tot *Parisul* și *Francia*, ba ține în iritație și pe alți oameni de mai departe.

Etăta cauza procesului: Înainte de asta cu câțiva ani a fost osândit la deportare (ducere cu sila din patrie) pe viață un oficer francez, dar' altcun *Jidov*, cu numele *Dreyfus*. El a fost judecat de judecătorii militare, aflându-se vînat că a vîndut secrete militare unei putări europene, și e dus departe în o insulă, unde e păzit să nu fugă. Anul trecut câțiva Francezi fruntași au început a

scrie, că *Dreyfus* e nevinovat și a fost osândit pe nedreptul și ziceau, că e vinovat un alt oficer francez, de obârșie maghier, *Walsin-Eszterházy*; ei pretindeau să fie dat aceasta în judecată. *Eszterházy* a și cerut să fie tras în judecată, și a fost aflat nevinovat de judecătorii militare.

Acum de curînd s'a ridicat *Zola*, un vestit scriitor francez din *Paris* și a susținut în o foaie, că judecătorii militare au judecat pe nedreptul pe *Dreyfus* și a vătămât armata, guvernul etc. *Zola* pentru aceasta a fost tras în proces de presă, care se ține acum. Martorii citați sînt peste 100. Iritația *Parisienilor* împotriva lui *Zola* e foarte mare; el e huiduit pe ulițe și amenințat cu moarte. Și eată pentru-ce: Cei cari ar fi vrut să-l scostă nevinovat pe *Dreyfus* sînt *Jidovi*, cari s'au însoțit la oaltă și au cheltuit și bani mulți spre acest scop. Francezilor le este necaz, că *Zola* s'a pus pe partea *Jidovilor* și a atacat armata franceză.

Încât să vede din proces, *Zola* nu poate dovedi cele-ce le-a scris și astfel probabil, că va fi osândit.

R Î S.

Tot Árpád.

Se duce un Román în țeara-Ungurească, la Pesta, și trage la un Ungur prieten al lui, care fusese pe la noi, pe aici. 'L-a primit omul cum a putut de frumos, că și Románul îi făcuse mult bine pe vremuri; 'l-a dus de 'i-a arătat una, 'i-a arătat alta, 'i-a mai deslușit alta... Într'o zi hai să-l ducă la museu. S'au dus. Acolo dacă s'au dus și s'au uitat încoace și încolo, eacă la o parte niște oase de om înșirate. Románul zice:

— Cine știe ale cărui om or fi oasele astea, săracu, de nici de groapă n'au avut parte și ele ca toată lumea?

— Asta ose dela Árpád, ala Ungur mare, zise Ungurul.

— Așa?

— No, că vezi bine!

— Păi la ce le ține aici?

— Ca se vede Ungur tote și se chine la el.

Mai plimbându-se Románul prin museu, eacă vede alte oase înșirate, dar' mai mici, de copil.

— Dar' astea ale cui sînt? a întrebat pe Ungur.

— No, că doar' a cui sa fie?...

Tot a lu Árpád, când era cochil mititel!

D. St.

POSTA REDACȚIEI.

I. B. în Sibiu. „De-o jumătate de secol“ e scrisă din poesia „*Grui Sânger*“ de V. Alexandri. Nu se poate publica.

Un abonent în Belinț. Scrisori neiscălite nu publicăm. Scrie-ne numele, să știm cine ești și atunci se poate.

M. N. în Bărești. Mai pe lung nu se poate, căci nici loc nu avem, nici nu e scrisă de așa. Cu lucruri de aceste mai bine e să vă adresați la pro-topop și consistor.

Țigani la milleniu. Se va publica.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „*Tipografia*“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. Lăsat. de carne, gl. 3, sft. 3.	rés.	ap.	
Dum.	8 M. M. Teodor Strat.	20 Elucierie	6 50	5 10
Luni	9 Mc. Nicifor	21 Eleutera	6 48	5 12
Marți	10 S. M. M. Haralampie	22 Petru C.	6 46	5 14
Merc.	11 S. M. Mc. Vlasie	23 Seren	6 45	5 15
Joi	12 Păr. Meletie Epc.	24 Matias Ap.	6 44	5 16
Vineri	13 Păr. Martinian	25 Quatember	6 42	5 18
Sâmb.	14 Cuv. Păr. Axentie	26 Nestor	6 40	5 20

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 9 Februarie: Cetatea-de-baltă, Ciachi-Gărbău, Sereda-Murășului.

Luni, 9 și Marți, 10 Februarie: Păpăuț.

Marți, 10 Februarie: Chendu-mic.

Mercuri, 11 Februarie: Bachnea.

Joi, 12 Februarie: Borșa, Cristurul-săcuesc (9 zile înainte trg de vite), Mercurea, Sec.

Vineri, 13 Februarie: Chiș-patac.

Sâmbătă, 14 Februarie: Turda.

Duminică, 15 Februarie: Bistrița (în 12 trg de vite).

De vândut

în condițiunile cele mai avantajoase

o prăvălie de fer și băcănie

care există de 20 ani, în provincă, cu un mare cerc de mușterii.

Informațiuni mai detaliate dă: agen-tura domnului [564] 2-3

Samuel Marschall (Piața-mică).

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

Însoțiri de consum, de vânzare, de vilei, de lăp-tării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reunirea rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

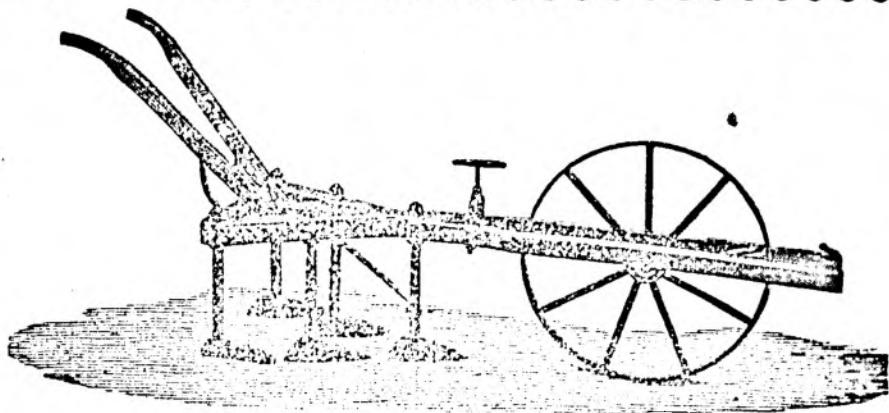
La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Andrei Rieger,

prima fabrică ardeleană pentru mașini agricole și turnătorie de fer,

Sibiu.

[559] 2-8

Recomandă fabricatele sale probate și premiate totdeauna cu primale premii:

Instrumente de arat și de cultivarea pământului.

Specialitate: pluguri schimbătoare, mașini de sămănat cucuruzul (mălaiul), mașini de săpat (corespunzătoare mai multor împrejurări).

Mașini de sămănat grâul, mașini cu gebbel și de mână; mașini de ales grâul, triere, de desfăcut cucuruzul, de tăiat fânul etc.

Cu deosebire se recomandă o mașină nouă și dovedită bună pentru stropirea vițelor contra peronosporiei. Prețul 13 fl. bucata.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o **explicare** populară a legii amintite. În această **explicare** se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și

BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

De vânzare.

Mai mult vin bun de masă din 1896 se vinde din mână liberă cu preț foarte moderat.

Informațiuni mai deaproape dă administrațiunea „Tribunei”. [470] 4-4

Betia

curabilă prin antibiotinul*) aplicat în numeroase cazuri cu succes strălucit. Nenumărate scrisori de mulțumită de ale vindecătorilor se trimit la dorință franco spre vedere. — Se poate ca bețivului, fiind fără gust, și fără ca să știe. — O doză: 2 fl. 20 cr., o doză dublă, pentru pătimași vechi 4 fl. 40 cr., contra sumei din urmă trimise anticipative franco.

Se capătă: „Farmacia la Vulturul”, Lugoj, nr. 112.

*) numele protegiat. [2442] 12-12

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

**INDREPTAR PRACTIC
ÎN
ECONOMIA RURALĂ**

compus de
cel 12 preoți întovârșiți în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

Este de importantă

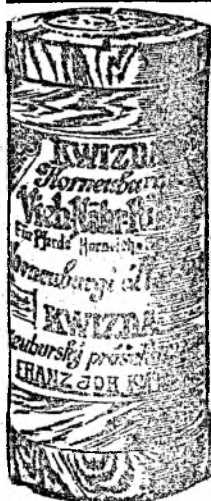
a atrage de nou atențiunea, din prilejul sezonului de carnaval și teatru, că recunoscut cele mai bune pudre, pomăduri, parfumuri, fere de ars pèrul, perii de dinți, etc. se capătă la [443] 4-4

Parfumeria Meltzer, strada Cisnădiei, casa comandei de corp

și
Daniel Meltzer jun., strada Gușteritei.

Trimiterea prin postă se face cu discrețiune.

4 medalii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Praturile Korneuburg
pentru nutirea vitelor ale lui Kwizda.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 43 de ani se întrebunțează în cele mai multe grajduri, la lipsa de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui și augmentarea laptelui dela vaci.

Prețul unei cutii $\frac{1}{2}$ 70 cr., o cutie $\frac{1}{2}$ 35 cr.

Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate II. apotecile și drogueriile. [1182] 33-40

Deposit principal

Franz Joh. Kwizda,

furnisor de curte ces. reg. și reg. român.

Apotecar de cerc, Korneuburg, lângă Viena.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

Călindarul „Lumea ilustrată”

pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr).

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[480] 2-